

การน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อเผยแพร่ในโอกาสการเข้าร่วมการประชุมรัฐสภาระหว่างประเทศ

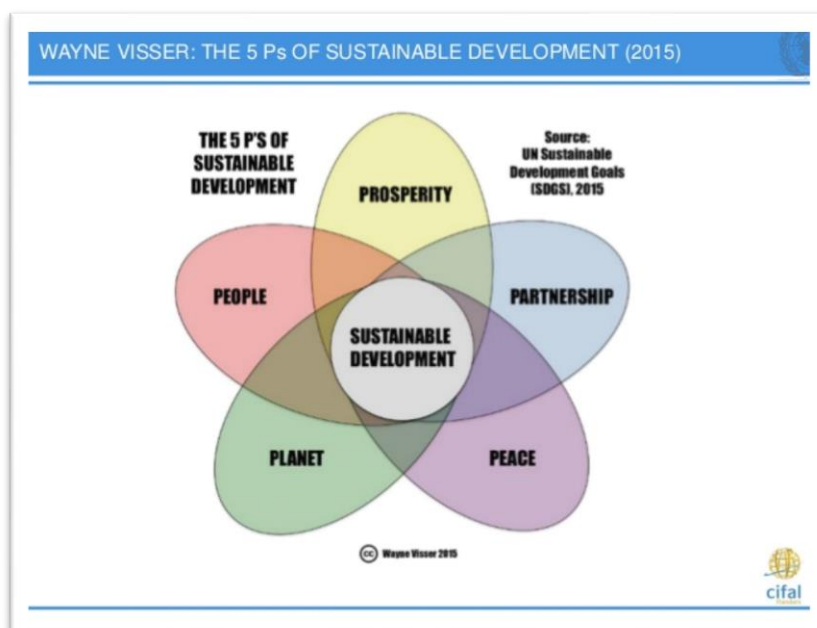
โดย นางธันยธร อุดมศิริสุข นักวิเทศสัมพันธ์ชำนาญการ
กลุ่มงานสหภาพสมาชิกรัฐสภาเอเชียและแปซิฟิก
สำนักองค์การรัฐสภาระหว่างประเทศ

ภารกิจที่สำคัญประการหนึ่งในการเดินทางไปเข้าร่วมการประชุมรัฐสภาระหว่างประเทศของคณะผู้แทนรัฐสภาไทย ก็คือ การมีส่วนร่วมและการแสดงบทบาทในการประชุม อันได้แก่ การกล่าวสุนทรพจน์ การกล่าวรายงานหรือบทอภิปราย การร่วมแสดงความคิดเห็น ในเวทีการประชุมระหว่างประเทศนั้น ๆ เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนและแบ่งปันประสบการณ์ของประเทศไทยในด้านต่าง ๆ ตามวาระที่กำหนดหรือตามหัวข้อของการประชุม ตลอดจนเป็นโอกาสอันดีที่รัฐสภาไทยจะได้เผยแพร่ผลสำเร็จของการดำเนินการภายในประเทศสู่การรับรู้ของนานาชาติ ทั้งนี้ จากประสบการณ์การเข้าร่วมการประชุมที่ผ่านมา ๆ มา ทำให้พบว่าประเด็นสำคัญที่ประชาคมโลกให้ความสนใจร่วมกันในปัจจุบันมักจะถูกอยู่ที่แนวทางการพัฒนาที่ยั่งยืน เพราะเป็นประเด็นอันเกี่ยวเนื่องต่อสภาพความเป็นอยู่และคุณภาพชีวิตของประชาชนทั่วโลก

ด้วยสถานการณ์โลกในยุคปัจจุบันนี้ แต่ละประเทศต่างประสบปัญหาและความท้าทายทั้งเก่าและใหม่ที่เกิดขึ้นมาอย่างต่อเนื่อง อาทิ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ สภาวะสงคราม วิกฤตการณ์ผู้ลี้ภัย ปัญหาการก่อการร้าย อาชญากรรมข้ามชาติ รวมไปถึงปัญหาความยากจนและความมั่นคงทางอาหาร เหล่านี้ล้วนส่งผลให้ประชาคมโลกเกิดสภาวะที่ไม่สมดุล หลาย ๆ ประเทศจึงเฝ้าหาแนวทางการพัฒนาที่ยั่งยืนเพื่อแก้ปัญหาดังกล่าว เหตุเพราะการพัฒนาที่ยั่งยืนย่อมนำไปสู่การมีคุณภาพชีวิตที่ดีและความสมบูรณ์พูนสุขของประชาชนในระยะยาว ดังนั้น ประชาคมในระดับโลกอย่างองค์การสหประชาชาติ (United Nations) จึงได้ให้ความสำคัญต่อประเด็นเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยมุ่งเน้นให้เกิดการปฏิบัติได้จริงและมีความยืดหยุ่นสามารถปรับใช้ได้ในแต่ละประเทศ ทั้งนี้ ภายหลังจากสิ้นสุดวาระเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษ (Millennium Development Goals – MDGs) ในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ ไปแล้วนั้น องค์การสหประชาชาติได้ริเริ่มกระบวนการหารือเพื่อกำหนดวาระการพัฒนากายหลังปี พ.ศ. ๒๕๕๘ (post - 2015 Development Agenda) ตามกระบวนทัศน์ “การพัฒนาที่ยั่งยืน” โดยมีประเด็นสำคัญ คือ การจัดทำเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals – SDGs) ทั้งสิ้น ๑๗ เป้าหมายหลัก ซึ่งเพิ่มเติมขึ้นจากเป้าหมาย MDGs ๘ ประการในแต่เดิมที่เป็นเรื่องของอาหาร การศึกษา ความเท่าเทียมทางเพศ ยา และการดูแลสุขภาพ อันเป็นมิติของมนุษย์กับสังคม โดยที่ SDGs ได้เพิ่มเป้าหมายขึ้นโดยขยายไปสู่เรื่องสิ่งแวดล้อม ระบบนิเวศ ป่าไม้ ความหลากหลายทางชีวภาพ สันติภาพ และความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนครอบคลุมมิติของการพัฒนาทั้งสามมิติ ได้แก่ การพัฒนาทางสังคม การพัฒนาทางเศรษฐกิจ และการพัฒนาทางสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลกัน ซึ่งเป็นพื้นฐานของการพัฒนาอย่างยั่งยืนที่ไม่สามารถแยกออกจากกันได้ โดยยึดแนวทางการพัฒนาที่มีคนเป็นศูนย์กลาง (people - centered) โดยวางอยู่บนปัจจัยพื้นฐาน ๕ ประการ อันได้แก่ ๑. คน (people) : เพื่อให้ทุกคนมีสุขภาพดี มีการศึกษา ลดความเหลื่อมล้ำ และสร้างโอกาสสำหรับสตรีและเด็ก ๒. โลก (planet) : เพื่อปกป้องและรักษาระบบนิเวศสำหรับประชาคมโลกและเด็กในอนาคต ๓. ความมั่งคั่ง (prosperity) : เพื่อยุติความยากจน สร้างการเติบโตที่เข้มแข็ง เศรษฐกิจที่มั่นคง เป็นประโยชน์ต่อคนทุกกลุ่ม ๔. ความยุติธรรม (peace) : เพื่อสร้างสรรค์สังคมให้มั่นคงปลอดภัยและมีสันติภาพ และ ๕. ความเป็นหุ้นส่วน (partnership) : เพื่อส่งเสริมให้เกิดความเป็นปึกแผ่นของโลกเพื่อร่วมกันพัฒนาอย่างยั่งยืน

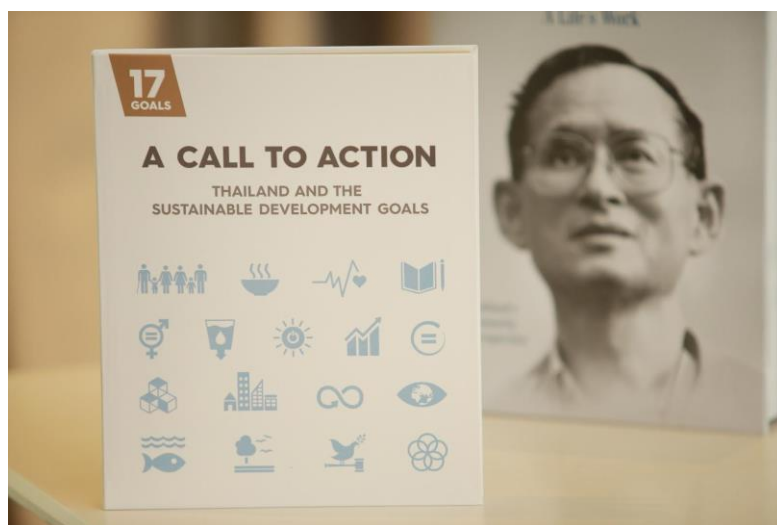
ประเทศไทยมีแนวคิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนโดยตั้งอยู่บนแนวทางหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาช้านานแล้ว โดยแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (Sufficiency Economy Philosophy – SEP) เป็นปรัชญาแนวทางที่ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร ทรงมีพระราชดำรัสมอบแก่ชาวไทย มาตั้งแต่ ปีพ.ศ. ๒๕๑๗ และต่อมาได้ถูกกล่าวถึงอย่างชัดเจนและเป็นที่ยึดถือแพร่หลายมากขึ้นในฐานะที่เป็นทางเลือก ในการแก้ไขวิกฤตเศรษฐกิจที่ประเทศไทยประสบในปี พ.ศ. ๒๕๔๐ เพื่อให้ประเทศสามารถดำรงอยู่ได้อย่าง มั่นคงและยั่งยืนท่ามกลางกระแสโลกาภิวัตน์และความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ซึ่งในอดีตภาพรวมของการพัฒนา ประเทศไทยมุ่งเน้นไปที่การสร้างความสำเร็จเติบโตทางเศรษฐกิจเป็นหลัก โดยเน้นที่ภาคอุตสาหกรรม การค้า การลงทุน การส่งออก แต่ภายหลังเกิดวิกฤตเศรษฐกิจในปี พ.ศ. ๒๕๔๐ สังคมไทยจึงเริ่มรับรู้และตระหนักถึง ประโยชน์และความสำคัญของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

การพัฒนาตามหลักแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง คือ การพัฒนาที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของทางสายกลาง และความไม่ประมาท โดยคำนึงถึงความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ตลอดจนใช้ ความรู้ความรอบคอบ และคุณธรรม ประกอบการวางแผน การตัดสินใจ และการกระทำ นอกจากนี้ SEP ของ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตรนั้นได้ยึดหลักความสมดุลระหว่างมนุษย์กับ ธรรมชาติ คือ การดำรงชีวิตโดยมีชีวิตที่มั่นพัฒนา เพื่อไม่ให้เกิดผลลบข้างเคียงต่อบรรยากาศของการพัฒนา

ทั้งนี้ หากเปรียบเทียบความสอดคล้องกับแนวคิดของประชาคมโลกที่ให้ความสำคัญต่อแนวทางการ พัฒนาอย่างยั่งยืน ประกอบกับองค์การสหประชาชาติได้จัดทำ SDGs ขึ้นเพื่อเป็นการผลักดันแนวทางการ พัฒนาที่ยั่งยืนด้วยการกำหนดเป้าหมายหลัก ๑๗ ประการ โดยให้ประเทศต่าง ๆ เลือกทางเดินสู่เป้าหมาย นั้นเองเพื่อให้บรรลุผลภายใน ๑๕ ปี ซึ่งประเทศไทยเลือกใช้แนวทางหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็น ทางเดินสู่ความสำเร็จของเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SEP for SDGs) พร้อมกันนี้ ประเทศไทยในฐานะ สมาชิกหนึ่งในประชาคมโลกควรใช้โอกาสนี้ผลักดันการน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของ

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร ให้เป็นที่ประจักษ์และเข้าใจอย่างถ่องแท้ เพราะเมื่อได้วิเคราะห์ความเชื่อมโยงระหว่างเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงแล้ว จะพบว่าปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำมาใช้เป็นแนวทางในการขับเคลื่อน SDGs ขององค์การสหประชาชาติ ได้เป็นอย่างดี อาทิ เป้าหมายที่ ๑ ยุติความยากจน เป้าหมายที่ ๒ ยุติความหิวโหย เป้าหมายที่ ๓ การมีสุขภาพที่ดี เป้าหมายที่ ๔ การส่งเสริมการศึกษาที่มีคุณภาพ เป้าหมายที่ ๘ การส่งเสริมการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่ยั่งยืนและครอบคลุม และเป้าหมายที่ ๑๒ การผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืน ซึ่งเป้าหมายเหล่านี้ล้วนแต่สามารถ เชื่อมโยงเข้ากับแนวทางหรือทฤษฎีต่าง ๆ ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงได้อย่างสอดคล้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในมิติการพัฒนาคน

นอกจากนี้ หากพิจารณาสถานะปัญหาในสถานการณ์โลกปัจจุบันแล้ว หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สามารถนำมาใช้เป็นทางเลือกที่สามารถตอบโจทย์และแก้ไขปัญหาของโลกในยุคนี้ได้ เช่น ปัญหาความยากจน การขาดแคลนทางอาหาร การส่งเสริมคุณภาพชีวิตประชากร เป็นต้น ด้วยเหตุนี้ เวทีประชาคมโลกจึงต่างให้ความสนใจต่อ SEP ในฐานะปรัชญานำทาง (Guiding Philosophy) เป็นอย่างมาก และอาจถือได้ว่าเป็นทิศทางของความร่วมมือในเวทีระดับโลก ดังจะให้เห็นได้จากแนวทางการพัฒนาประเทศ ที่ดำเนินมาในทิศทางตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงนี้สอดคล้องและสามารถนำไปประยุกต์ใช้เพื่อการบรรลุวาระเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนขององค์การสหประชาชาติ ภายใต้บริบทของแต่ละประเทศเอง เนื่องจากหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตรเป็นแนวคิดที่เหมาะสมกับประเทศกำลังพัฒนาที่มีทุนทรัพย์น้อย ซึ่งประเทศไทยมีตัวอย่างของโครงการตามพระราชดำรินี้ที่นำมาหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้และประสบผลสำเร็จอย่างมากมาย พร้อมกันนี้ ประเทศไทยสามารถนำเสนอเพื่อเป็นต้นแบบของการพัฒนาและเป็นแหล่งการเรียนรู้ให้แก่ประเทศอื่น ๆ ได้ เพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้และประสบการณ์การพัฒนาประเทศตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและหลักเกษตรทฤษฎีใหม่ให้แก่บรรดาประเทศกำลังพัฒนาได้เช่นกัน ซึ่งที่ผ่านมา ไทยได้มีความร่วมมือกับประเทศกำลังพัฒนาต่าง ๆ โดยมีโครงการเผยแพร่ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ เช่น ตีมอร์เลสเต เมียนมา ลาว เลโซโท

เป็นต้น นอกจากนี้ นานาประเทศต่างยอมรับว่า SEP สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาประเทศของตน อาทิ แนวคิด Gross National Happiness ของภูฏาน แผนการพัฒนา Filipino ๒๐๔๐ ของฟิลิปปินส์ หรือ วาระการพัฒนา ค.ศ. ๒๐๖๓ ของ African Union

อนึ่ง เวทีประชาคมโลกต่างรับรู้และตระหนักในพระปรีชาสามารถและพระอัจฉริยภาพของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร ในฐานะกษัตริย์นักพัฒนา ที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อการยกระดับคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ของพสกนิกรของพระองค์ โดยจะเห็นได้จากการที่องค์การระหว่างประเทศ ตลอดจนองค์กรภายใต้สังกัดของสหประชาชาติได้ทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายรางวัลต่างๆ มากถึง ๑๓ รางวัล อาทิ รางวัลความสำเร็จสูงสุดด้านการพัฒนามนุษย์ ของโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (UNDP) ในปี พ.ศ. ๒๕๔๙ ตลอดจนการกำหนดให้วันที่ ๕ ธันวาคมของทุกปีซึ่งตรงกับวันพระราชสมภพเป็นวันดินโลก (World Soil Day) และเมื่อภายหลังจากที่พระองค์เสด็จสวรรคต ที่ประชุมสมัชชาสหประชาชาติได้จัดให้มีการสดุดีและถวายพระเกียรติ อันแสดงให้เห็นถึงการยอมรับในพระองค์ท่าน ซึ่งเป็นที่ยกย่องในฐานะที่พระองค์อุทิศพระวรกายทรงงานอย่างหนักเพื่อการพัฒนา และเป็นงานที่มีประโยชน์ต่อมนุษยชาติ อันควรค่าแก่การส่งเสริมและเผยแพร่แนวทางของพระองค์ให้เกิดประโยชน์ยิ่ง ๆ ขึ้นไป

ทั้งนี้ ในการประชุมรัฐสภาระหว่างประเทศ หัวข้อการประชุมที่เป็นที่สนใจของประชาคมโลกส่วนใหญ่ มักอยู่ในประเด็นหลัก อันได้แก่ การเมือง เศรษฐกิจ สังคม ความมั่นคง ที่มักจะเชื่อมโยงเกี่ยวเนื่องมาสู่ประเด็นต่าง ๆ ทั้ง ๑๗ เป้าหมายหลักตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ที่มุ่งเน้นการสร้างสมดุลในสามมิติ คือ มิติทางสังคม มิติของเศรษฐกิจ และมิติของสิ่งแวดล้อม โดยที่ SDGs เป็นแนวทางพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับคนสภาพความเป็นอยู่ และคุณภาพชีวิตของประชากรที่ประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกล้วนให้ความสำคัญ ดังนั้น การแสดงบทบาทในที่ประชุมของสมาชิกรัฐสภาจึงควรกล่าวถึงผลสัมฤทธิ์จากการนำ SEP มาประยุกต์ใช้ ด้วยการยกตัวอย่างโครงการตามพระราชดำริเพื่อแสดงให้เห็นว่า แนวทางการพัฒนาอย่างยั่งยืนไม่ใช่เรื่องเพ้อฝัน แต่สามารถปฏิบัติได้จริงและมีตัวอย่างให้เห็นประจักษ์ชัดในประเทศไทยมาช้านาน การน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้แก้ไขปัญหาความยากจน เช่น โครงการหลวง ในพื้นที่ภาคเหนือ ดอยอย่างขาง

ดอยตุง ดอยอินทนนท์ ซึ่งทำให้พื้นที่ที่มีความเสื่อมล้ำและความยากจนต้องพึ่งพาการปลูกสิ่งเสพติด กลายเป็นแหล่งผลิตและส่งออกผลิตภัณฑ์เกษตรและสินค้าพื้นบ้าน สร้างรายได้ให้คนในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง ตลอดจนการลดความเหลื่อมล้ำทางเพศ ประเทศไทยมีโครงการส่งเสริมศิลปาชีพของสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ที่ทำให้ผู้หญิงไทยในท้องถิ่นทุรกันดารได้ฝึกฝนและพัฒนาทักษะการสร้างสรรคศิลปะ พื้นบ้านของไทยออกมาเป็นผลิตภัณฑ์อันมีคุณค่า สร้างรายได้และพัฒนาบทบาทสตรีในครอบครัวอย่างเป็น รูปธรรม นอกจากนี้ ประเทศไทยยังมีชื่อเสียงในด้านการจัดสรรทรัพยากรน้ำโดยการทำฝนเทียม ตลอดจนการ แก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำและความแห้งแล้ง ตามแนวพระราชดำริในการบริหารจัดการน้ำอย่างโครงการ แก้มลิง การสร้างอ่างเก็บน้ำและเขื่อนเพื่อรองรับปัญหาอุทกภัย อีกทั้งเป็นการพัฒนาการกระจายทรัพยากรน้ำ ให้ประชาชนเข้าถึงด้วยเช่นกัน

ด้วยเหตุนี้ เพื่อเป็นการรำลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณหาที่สุดมิได้ของพระบาทสมเด็จพระปรมินทร - มหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร ตลอดจนเป็นการส่งเสริมภาพลักษณ์และบทบาทของประเทศไทยในเวที การประชุมระหว่างประเทศ นักวิเทศสัมพันธ์ในฐานะเลขานุการคณะผู้แทนรัฐสภาไทยในการเดินทางไปเข้าร่วม การประชุมรัฐสภาระหว่างประเทศ จึงสมควรศึกษาและทำความเข้าใจต่อแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง อย่างถ่องแท้เพื่อนำเอาองค์ความรู้มาใช้เพื่อตอบสนองหน้าที่ในส่วนของตนในการจัดเตรียมร่างสารัตถะการ ประชุม เพื่อส่งเสริมบทบาทนำของสมาชิกรัฐสภาไทยในเวทีการประชุมระดับโลกในอีกทางหนึ่ง

บรรณานุกรม

- สถาบันระหว่างประเทศเพื่อการค้าและการพัฒนา (องค์การมหาชน). (2559). รายงานการศึกษาวิจัยฉบับสมบูรณ์ รายงานวิจัยในลักษณะ Quick Research ในประเด็นเร่งด่วนของประชาคมอาเซียน เรื่อง การพัฒนาที่ยั่งยืน ภายใต้โครงการพัฒนากฎหมายภายในเพื่อรองรับการทำงานด้านประชาคมอาเซียน ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙ นำเสนอสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. กรุงเทพฯ.
- ดอน ปรมัตถ์วินัย. หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง : จากไทยสู่โลก. ในข่าวสารนิเทศ กระทรวงการต่างประเทศ. สืบค้นเมื่อวันที่ 4 ธันวาคม 2560, จาก <http://www.mfa.go.th/main/th/media-center/14/70404>
- ทศพนธ์ นรทัศน์. บทวิเคราะห์ประเทศไทย 4.0 ภายใต้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง. สืบค้นเมื่อวันที่ 4 ธันวาคม 2560, จาก <https://www.gotoknow.org/posts/627839>
- ดร.บัณฑิต ศรีโรตม์. เศรษฐกิจพอเพียงกับการพัฒนาประเทศและโลกอย่างยั่งยืน. สืบค้นเมื่อวันที่ 27 ธันวาคม 2560, จาก <http://tsdf.or.th/th/blog/10560/711-dr-bantoon-setsirote>
- ในหลวง ร.9 กับยูเอ็น 13 รางวัลระดับโลก. (ตุลาคม 2560). สืบค้นเมื่อวันที่ 4 ธันวาคม 2560, จาก <https://matichon.co.th/news/695885>
- มูลนิธิชัยพัฒนา. เศรษฐกิจพอเพียง. สืบค้นเมื่อวันที่ 27 ธันวาคม 2560, จาก http://chaipat.or.th/site_content-34-13-3579-2010-10-08-05-24-39.html
- วัชรา จุฑาสันติกุล. (27 ตุลาคม 2560). หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช. สืบค้นเมื่อวันที่ 4 ธันวาคม 2560, จาก <http://www.nationtv.tv/main/content/378578099>
- ยูเอ็นเชิดชู “ศาสตร์พระราช” ในหลวงรัชกาลที่ 9 สู่พิมพ์เขียวพัฒนาโลก. (กันยายน 2560). สืบค้นเมื่อวันที่ 4 ธันวาคม 2560, จาก <https://news.thaipbs.or.th/content/266430>
- CSR ประชาคมโลก - ประชากรรัฐไทย “ดร.ศุภชัย” ชี้ SDGs เข้มทิศเปลี่ยนโลก. (สิงหาคม 2560). สืบค้นเมื่อวันที่ 4 ธันวาคม 2560, จาก <https://prachachat.net/csr-hr/news-28945>
- Ministry of Foreign Affairs, Kingdom of Thailand. (2560). Sufficiency Economy Philosophy : Thailand’s Path towards Sustainable Development Goals.